

Vergaderjaar 1998–1999

26 464

Beleidsnota De derde eeuw spoor

22 026

**Nederlands deel van een
hogesnelheidsspoorverbinding
Amsterdam–Brussel–Parijs**

Nr. 2

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 19 mei 1999

Inleiding

In het overleg over het Derde Eeuw Spoor zou ik u informeren over het spoorbeleid in het algemeen en over **de afspraken over het HSL-Zuid vervoer** daarin. Omdat dit overleg op korte termijn geen doorgang zal vinden, heb ik de vrijheid genomen om u door deze brief op de hoogte te stellen van de gemaakte afspraken in de Ministerraad van 19 maart 1999 en 7 mei 1999 inzake de tenderprocedure van het HSL-Zuid vervoer. Uitstel van de implementatie van deze tenderprocedure tot na de discussie met uw Kamer over het Derde Eeuw Spoor na de zomer, zou tot vertraging van de exploitatie van de HSL-Zuid leiden. De vervoerder moet immers voldoende tijd hebben om het benodigde materieel te kunnen bestellen.

Achtereenvolgens breng ik de volgende punten onder uw aandacht:

1. Resumé van de afspraken in de ministerraad aangaande het HSL-vervoer
2. Hoofdlijnen tenderprocedure
3. Commissie van Wijzen
4. Vervolgafspraken

1. Resumé van de afspraken in de ministerraad over het HSL-Vervoer

Bij de behandeling van de nota Derde Eeuw Spoor heeft het Kabinet het volgende ten aanzien van het HSL-Zuid vervoer vastgesteld:

Proces:

- Het grensoverschrijdend vervoer over de HSL wordt in concurrentie aanbesteed (er zijn binnenlandse reizigers in internationale treinen toegestaan).
- Voor binnenlandse treinen over de HSL-Zuid wordt de NS in de

gelegenheid gesteld om als eerste een bod te doen. Indien dit bod financieel en kwalitatief voldoende is, wordt besloten dat het binnenlandse HSL-Zuid vervoer voor een nader te bepalen periode rechtstreeks zal worden gecontracteerd met NS.

- Indien het voorstel van NS geen adequate prijs-kwaliteitsverhouding biedt, wordt (ook) het nationale vervoer in concurrentie aanbesteed.
- Beoordeling van NS-voorstellen wordt ter toetsing op kwalitatieve en financiële aspecten voorgelegd aan een door de minister te benoemen «Commissie van Wijzen» (zie onder punt 3).
- Wijze van beoordeling van het bod van de NS wordt uitgewerkt door het Ministerie van Verkeer & Waterstaat in samenwerking met het Ministerie van Financiën.
- In het geval de NS het binnenlandse HSL-vervoer verzorgt, mag de NS geen meerderheidsaandeel verkrijgen in het consortium dat het Nederlandse deel van het internationale HSL-vervoer verzorgt; hierover dienen met NS afspraken te worden gemaakt in het kader van de contractering van het binnenlands vervoer.

Daarnaast zijn bij het kabinetsbesluit over de PPS HSL-Zuid van 15 januari 1999 randvoorwaarden geformuleerd die nog steeds in acht moeten worden genomen:

- De exploitatie van het vervoer over de HSL-Zuid moet financieel transparant zijn en de financiële lasten en baten moeten worden gescheiden van de rest van het spoorvervoer in Nederland.
- De promotie en positionering van de hoge-snelheidstrein als nieuw vervoermiddel dient gewaarborgd te zijn met het oog op de substitutiedoelstelling en de economische doelstelling.
- Bij concurrentie van ongeacht welke vorm is gelijke berechting («level playing field») voor alle partijen noodzakelijk, waarbij ook specifieke aandacht voor de machtspositie van buitenlandse staatsmaatschappijen aan de orde is (reciprociteit).

Eindresultaat

Het eindresultaat bestaat uit één of meer contract(en) met vervoerder(s) over de HSL-Zuid. Dit eindresultaat moet tijdig (december 2001) worden opgeleverd teneinde zeker te stellen dat er bij openstelling van de HSL-Zuid in juni 2005 ook daadwerkelijk tenminste één vervoerder vervoersdiensten over de lijn aanbiedt.

2. Aanpak.

Procedure op hoofdlijnen

A. Aanbesteding binnenlands vervoer:

Begin juni 1999 wordt gestart met een zorgvuldige, en in de tijd begrensde aanbestedingsprocedure voor het binnenlands vervoer, waarbij de NS een eerste bieding mag doen op de specificaties zoals vastgesteld door de overheid.

Het gaat daarbij alleen om het binnenlands vervoer over de HSL-Zuid, maar het staat de NS natuurlijk vrij om diensten aan te bieden die verder doorlopen in het kernnet. Uiteraard dient de financiële waarde van de binnenlandse shuttles over de HSL wel afzonderlijk zichtbaar gemaakt te worden. Specificaties, toetscriteria en beoordeling van de bieding(en) van de NS worden ter toetsing voorgelegd aan een commissie van wijzen. Toetscriteria zijn een operationalisering van de hoofddoelstellingen van het HSL-Zuid project:

- substitutie van auto- en vliegverkeer door treinverkeer;

- versterking van de economische positie van Nederland als geheel en de Randstad in het bijzonder
- financiële bijdrage aan de investering HSL-Zuid (PKB HSL-Zuid: minimaal voldoende voor rente en aflossing van 1,8 miljard voorfinanciering).

Daarnaast dient de procedure voor een aanbesteding in concurrentie voorbereid te worden, om nog op tijd te kunnen «doorstarten» indien het NS-voorstel onvoldoende is. Dat betekent dat begin juni gestart wordt met een consultatieronde in de markt om andere partijen de gelegenheid te geven hun belangstelling kenbaar te maken.

B. Start openbare aanbesteding internationaal vervoer

Om speciale rechten te kunnen verlenen voor internationaal vervoer op NL-grondgebied moeten deze rechten conform het EU-recht openbaar worden aanbesteed. De NS mag geen meerderheidsaandeel verkrijgen in een consortium dat het Nederlands deel van het internationale HSL-vervoer verzorgt. Daarover zullen met de NS afspraken moeten worden gemaakt in het kader van de contractering van het binnenlands vervoer. Ook in deze procedure worden de specificaties, toetscriteria en beoordeling van het voorstel ter toetsing voorgelegd aan een commissie van wijzen.

Gelijk met de bovengenoemde consultatie-ronde begin juni start ook de procedure van het internationale vervoer. Potentieel geïnteresseerde partijen kunnen hun belangstelling kenbaar maken op basis van de dan nader gespecificeerde modules (internationaal en nationaal). Ook de benodigde samenwerking met NMBS en SNCF zal hierin onderzocht worden. Bovendien zal ook NS geïnteresseerd zijn in de internationale module, aangezien zij als deel van een consortium daar mogelijk op zal willen bieden. Eind dit jaar wordt op basis van deze consultatieronde besloten over de definitieve vormgeving van de internationale aanbesteding.

C. Alternatief aanbesteding

Om goed te kunnen onderhandelen moet de overheid voor beide trajecten een terugvaloptie creëren, waarbij op andere wijze het HSL-vervoer in 2005 en binnen de financiële randvoorwaarden kan starten. Deze optie wordt pas operationeel indien bovenstaande procedure niet tot een bevredigend resultaat voor de Rijksoverheid leidt. Eventuele besluitvorming over de invulling van deze optie is pas in dit najaar aan de orde.

3. Commissie van Wijzen

Ten behoeve van de politieke acceptatie als ook de acceptatie van de marktpartijen bij de beoordeling van de biedingen moet elke schijn van beïnvloeding voorkomen worden. Aan een Commissie van Wijzen zal daarom gevraagd worden de specificaties, toetscriteria en beoordeling van zowel de nationale als de internationale biedingen te toetsen. Bij de samenstelling van de Commissie wordt gelet op politieke onafhankelijkheid en deskundigheid.

4. Vervolg

Ik zal u regelmatig, en zeker op de volgende momenten, informeren over de voortgang van de tenderprocedure vervoer HSL-Zuid:

- Oktober '99 Evaluatie NS-bod voor binnenlands vervoer en toetsing

door Commissie van Wijzen en advies over verdere contractering
(nationaal en internationaal)

- December '99 Contractering binnenlands vervoer HSL-Zuid c.q.
vervolg aanbestedingsprocedure.

Verder zult u conform de Controleprocedure Grote Projecten door de
halfjaarlijkse voortgangsrapporten en door aparte overleggen met mij
worden geïnformeerd.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
T. Netelenbos